

Asia: Lausuntopyyntö dnro VN/22230/2022

– luonnos hallituksen esitykseksi kaivosmineraaliveroon liittyvään lainsäädäntöön

Lapin kullankaivajain liitto ry (myöh LKL, perustettu 1949 Lemmenjoella, jäseniä n. 4200) lausuu kantanaan esitykseen seuraavasti

1.

LKL pitää hyvänä linjauksena sitä, että irtomaasta tapahtuva kullanhuuhdonta on rajattu lain ulkopuolelle.

Noin kolmellasadalla huuhtomolla tapahtuva toiminta on aivan oikein ymmärretty hyvin pienimuotoiseksi verrattuna varsinaiseen kaivostoimintaan. Näin asia todella on: kaikkien noin kolmensadan lupa-alueen yhteenlaskettu vuosittainen kultatuotto vaihtelee 15 – 30 kg välillä – eli keskimäärin 0,05 – 0,1 kg per kaivuyksikkö, todellisuudessa vaihtelu on muutamasta grammasta joihinkin kiloihin per yksikkö. Vertailun vuoksi yksin Kittilän kultakaivoksen kullan vuosituotto 2021 oli 6475 kg kultaa.

Lapin kullankaivun perinne ja nerokkuus liittyy sen pienimuotoisuuteen. Jo nyt raskaat ympäristölupaprosessit ovat ohjanneet kaivutyötä isompaan mittakaavaan. Kaivun mittakaava on kuitenkin edelleen kertaluokkaa pienempi kuin verrokkimaissa. Suomen Lapin suurimmat yksiköt vastaavat Kanadan ja Alaskan pienimpiä yksiköitä – Suomen raskaimmat koneellisen kullankaivun yksiköt ovat kansainvälisesti pienimuotoista koneellista kullankaivua..

Kullankaivulle määrättävä kaivosmineraalivero ei sinänsä vähentäisi kullankaivua lainkaan, vaan se tekisi toimintaympäristön entistä paremmin suurille yksiköille soveltuvaksi. LKL:n arvion mukaan kysymykseen tulisi jonkinlainen tasavero pientoimijoille, mikä olisi merkityksellinen ja kohtuuton pienimmille toimijoille, mutta täysin merkityksetön suuremmille toimijoille.

Tällä hetkellä potentiaaliset alueet ovat suomalaisten pienkullankaivajien hallinnassa.

Mikäli niistä kaivosveron vuoksi luovuttaisiin, alueet eivät jäisi tyhjilleen, vaan niihin tulisi teollisesti organisoitua laajamittaista kullankaivua, mikä taas muuttaisi koko alan luonteen sellaiseen suuntaan, mitä LKL ei pidä hyvänä.

Samaan aikaan kerätty veromäärä olisi suuruudeltaan merkityksetön ja todennäköisesti pienempi kuin sen keräämisen kustannukset.

2.

LKL ei pidä hyvänä sitä, että kunnalle tulevan kaivosveron vaikutusta kunnan saamiin muihin tukiin ei ole selvästi kuvattu.

LKL:n jäsenistö asuu merkittävältä osin nykyisissä ja tulevilla kaivoskunnissa.

Kaivosveron ydinajatus on siirtää verotuottoa suoraan siihen kuntaan, missä kaivostoiminta tapahtuu. Tämä on erittäin kannatettavaa.

Jos kunnan saama kaivosverotuotto alentaa muita kunnan valtiolta saamia tukia, syntyy tilanne, että kaivosvero ei lainkaan hyödytä kyseistä kuntaa. Tämä vaikutus ja siitä päättäminen tulisi sitoa nimenomaan nyt käsiteltävään lakiin, jotta lain keskeisimpänä pohjana oleva alueellinen oikeudenmukaisuus toteutuisi.

Inarissa 17.10.2022

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n valtuuttamana
Antti Peronius